

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор ТНЕУ

А. І. Крисоватий
«30» серпня 2018 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в
Тернопільському національному економічному університеті
(нова редакція)

СХВАЛЕНО
Рішення вченої ради
Тернопільського національного
економічного університету
«30» серпня 2018 р.,
протокол № 1

I. Загальні положення

1.1. Положення «Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Тернопільському національному економічному університеті» (надалі – ТНЕУ) розроблено відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-УІІІ, Постанови КМУ «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» від 30.12.2015 р. №1187, «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти», схвалених на Міністерській конференції в Єрвані 14-15 травня 2015 року, Статуту ТНЕУ, Положення про організацію освітнього процесу в ТНЕУ, Стратегії розвитку ТНЕУ на 2016-2026 роки.

1.2. Основні терміни та їх визначення:

1) автономія закладу вищої освіти – самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених законодавством;

2) академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти на території України чи поза її межами;

3) академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законодавством;

4) акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет: відповідності стандарту вищої освіти; спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання; досягнення заявлених у програмі результатів навчання;

5) вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти;

6) група забезпечення спеціальності – група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої та фахової передвищої освіти, післядипломної освіти для осіб з вищою освітою та осіб з освітньо-

кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам;

7) здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

8) кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

9) компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

10) координатор із забезпечення якості вищої освіти – особа або група осіб, які через власну функціональну діяльність зацікавлені у набутті компетентностей здобувачів вищої освіти;

11) ліцензований обсяг у сфері вищої або післядипломної освіти для осіб з вищою освітою – визначена ліцензією максимальна кількість осіб, яким заклад освіти може одночасно забезпечити здобуття вищої освіти за відповідною спеціальністю певного рівня вищої освіти або за відповідною спеціальністю (програмою, галуззю знань) у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою;

12) ліцензований обсяг у сфері фахової передвищої освіти – визначена ліцензією максимальна кількість осіб, яким заклад освіти може одночасно забезпечити здобуття фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю на рівні фахової передвищої освіти або післядипломної освіти;

13) ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності;

14) освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

15) освітня діяльність – діяльність закладів вищої освіти, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;

16) освітня діяльність у сфері вищої освіти – діяльність закладів вищої освіти і наукових установ, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої освіти за відповідними спеціальностями на певних рівнях вищої освіти (початковому рівні (короткий цикл) вищої освіти, першому (бакалаврському) рівні, другому (магістерському) рівні, третьому (освітньо-науковому/освітньо-

творчому) рівні); закладів вищої освіти іноземних держав або їх структурних підрозділів (філій), що утворюються і функціонують на території України, незалежно від виду такої діяльності;

17) освітня діяльність у сфері післядипломної освіти – діяльність закладів вищої, фахової передвищої, післядипломної, професійної (професійно-технічної) освіти, що провадиться на певних рівнях вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти та включає спеціалізацію, перепідготовку, підвищення кваліфікації, стажування, інтернатуру, лікарську резидентуру; ліцензуванню підлягає освітня діяльність у сфері післядипломної освіти, обов'язковість якої передбачена законами;

18) освітня діяльність у сфері фахової передвищої освіти – діяльність закладів фахової передвищої освіти, що провадиться з метою підготовки здобувачів фахової передвищої освіти за відповідними спеціальностями на рівні фахової передвищої освіти; закладів фахової передвищої освіти іноземних держав або їх структурних підрозділів (філій), що утворюються і функціонують на території України, незалежно від виду такої діяльності;

19) проектна група – визначена наказом керівника закладу освіти група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти, фахової передвищої освіти та у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним цими Ліцензійними умовами;

20) результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

21) спеціалізація – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти;

22) спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

23) якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг;

24) якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

1.3. Політика ТНЕУ щодо забезпечення якості освіти спрямована на висхідний розвиток якості освітньої діяльності, яка враховує стратегічний підхід закладу та національний контекст реформування вищої освіти.

II. Мета та стратегічні завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти в ТНЕУ

2. Принципи та процедури забезпечення якості освіти

2.1. Систему внутрішнього забезпечення якості освіти (СВЗЯО) в ТНЕУ розроблено згідно з принципами:

- відповідності європейським і національним стандартам якості вищої освіти;
- автономії закладу вищої освіти, який відповідає за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;
- усвідомлення усіма співробітниками ТНЕУ відповідальності за якість вищої освіти, що надається;
- системного підходу, який передбачає управління якістю на всіх рівнях освітнього процесу;
- процесного підходу до управління;
- моніторингу якості освітньої діяльності;
- постійного підвищення якості освітньої діяльності;
- студентоцентризму в організації освітньої діяльності;
- відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості.

2.2. Система внутрішнього забезпечення якості освіти в ТНЕУ передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- удосконалення планування освітньої діяльності;
- затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм;
- впровадження студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання;
- посилення кадрового потенціалу університету;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти;
- використання системи опитування як інструменту для зворотного зв'язку із внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами;
- організація інформаційного супроводу забезпечення якості освітньої діяльності;
- забезпечення публічності інформації про діяльність університету;
- здійснення самооцінки якості освіти й освітньої діяльності;
- створення ефективної системи академічної доброчесності та механізмів запобігання та виявлення академічного плагіату.

III. Інституційне забезпечення якості освіти

3.1. ТНЕУ працює у взаємодії з усіма координаторами із забезпечення якості вищої освіти, зокрема:

- органами, що здійснюють управління у сфері вищої освіти (Міністерство освіти і науки України, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти; Акредитаційна комісія МОН України, Науково-методична рада МОН України тощо);

- персоналом ТНЕУ;
- здобувачами вищої освіти;

- ЗОШ, професійними закладами освіти, коледжами, технікумами, іншими закладами освіти;
- випускниками освітніх програм ТНЕУ;
- роботодавцями;
- органами громадського самоврядування у сфері вищої освіти;
- засобами масової інформації.

3.2. Система якості вищої освіти ТНЕУ забезпечується на трьох рівнях:

3.2.1. Рівень тактичного управління якістю вищої освіти спрямований на виконання вимог щодо забезпечення якості надання освітніх послуг, що містить методичну, навчальну, навчально-дослідну діяльність здобувачів вищої освіти; підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу; матеріально-технічне та інформаційне забезпечення. Він представлений процесами діяльності кафедр ТНЕУ.

3.2.2. Рівень оперативного управління системою якості вищої освіти спрямований на виконання функцій моніторингу та контролю якості вищої освіти. Він представлений процесами діяльності науково-методичною радою з питань якості вищої освіти та вчених рад факультетів, студентської ради.

3.2.3. Рівень стратегічного управління системою якості вищої освіти, спрямований на виконання функцій організації та планування якості вищої освіти, підвищення ефективності та результативності. Він представлений процесами діяльності, ректорату, вченої ради ТНЕУ, відділу моніторингу якості освіти та методичної роботи.

IV. Процесне забезпечення якості освіти в ТНЕУ

4. Система внутрішнього забезпечення якості освіти передбачає такі складники:

4.1. Моніторинг наявності ресурсів для організації освітнього процесу за кожною освітньою програмою

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу в ТНЕУ має відповідати ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності до проведення лекційних, практичних і лабораторних занять. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, що необхідні для виконання освітніх програм, обґрунтовується окремим документом з наданням розкладу їх використання та розрахунків достатності. Інформаційне забезпечення передбачає наявність: вітчизняних та закордонних фахових періодичних видань відповідного або спорідненого спеціальності профілю у бібліотеці закладу освіти; доступу до баз даних періодичних наукових видань іноземними мовами відповідного або спорідненого профілю; офіційного веб-сайта, зокрема англійською мовою. Соціально-побутова інфраструктура ТНЕУ передбачає наявність бібліотеки, у тому числі читальної зали; медичного пункту, пунктів харчування, актовий, концертної зали, гуртожитку, спортивної зали, стадіону та спортивних майданчиків тощо.

4.2. Моніторинг організації освітнього процесу за кожною освітньою програмою

Змістове наповнення освітніх програм формується із урахуванням вимог затверджених стандартів освіти, нормативних документів МОН України і тимчасових стандартів освіти ТНЕУ. Моніторинг організації освітнього процесу за кожною освітньою програмою здійснюється з метою зростання привабливості і прозорості навчальних програм Університету для потенційних споживачів; урахування тенденцій розвитку освітніх програм та вимог до них, у тому числі дескрипторів рамок кваліфікацій ЄПВО (EQF for HE, Болонський процес) і навчання впродовж життя (EQF-LLL, ЄС); забезпечення академічної мобільності студентів; підвищення здатності випускників до працевлаштування як у найближчій перспективі, так і в майбутньому.

4.3. Моніторинг стану підготовки та своєчасного оновлення навчально-методичних комплексів дисциплін

Методичне забезпечення навчальної дисципліни і компетентностей щодо визначення достатності фахового рівня викладача, який забезпечує її викладання, покладається на випускову кафедру і групу забезпечення спеціальності, наукове спрямування якої найбільш повно відповідає змісту дисципліни. Для урахування специфічних потреб підготовки за спеціальностями зобов'язати науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання дисциплін, погоджувати зміст навчально-методичних комплексів з відповідними групами забезпечення спеціальностей.

4.4. Започаткування підготовки за новими спеціальностями та освітніми програмами.

Започаткування провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти закладом освіти за новою спеціальністю, іншим рівнем вищої освіти, з метою підготовки іноземців та осіб без громадянства за спеціальністю та збільшення ліцензованого обсягу є розширенням провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти і підлягає ліцензуванню в установленому порядку.

4.5. Акредитація освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти

ТНЕУ з метою акредитації освітньої програми подає Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти письмову заяву та документи, що підтверджують відповідність його освітньої діяльності стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю. Сертифікат про акредитацію вперше видається за кожною акредитованою освітньою програмою строком на п'ять років, а при другій та наступних акредитаціях строком на 10 років. Інформація про видачу сертифіката вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

4.6. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання якості знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про моніторинг якості вищої освіти в ТНЕУ. Критерії оцінювання є обов'язковою складовою освітньої програми дисципліни. Критеріями досконалості/недосконалості системи оцінювання є: підтвердження зафіксованого в ТНЕУ рівня знань і вмінь при експертному (зовнішньому) оцінюванні; кореляція оцінки результатів навчання студента у ЗВО з оцінкою сформованості професійних та загальних компетентностей випускниками і

роботодавцями. З цією метою створюється загальноуніверситетський банк екзаменаційних, контрольних завдань і тестів з усіх навчальних дисциплін. Реалізація цього завдання передбачає накопичення інструментарію оцінки успішності навчання студентів за спеціальністю з метою його цільового використання та подальшого вдосконалення; формування кейсів до завдань для проведення моніторингу залишкових знань студентів за фаховим спрямуванням з урахуванням знань, вмінь і компетентностей здобувача вищої освіти відповідно до вимог роботодавців щодо певного кваліфікаційного рівня та пов'язаних з ним посадових обов'язків.

4.7. Оцінювання науково-педагогічних та педагогічних працівників

Основними завданнями рейтингового оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників ТНЕУ є:

- приведення діяльності ТНЕУ у відповідність до сучасних світових тенденцій розвитку вищої освіти;

- стимулювання науково-педагогічних працівників до удосконалення якості навчальної, наукової та інноваційної діяльності, підвищення їх фахового рівня;

- розвиток творчої ініціативи та підвищення результативності фахової діяльності науково-педагогічних працівників;

- реалізація принципів змагання та здорової конкуренції;

- створення фактографічної інформаційної бази, яка всебічно відображає результативність роботи науково-педагогічних працівників, і враховується кафедрами, конкурсними комісіями, ректоратом у прийнятті рішень щодо продовження перебування науково-педагогічного працівника на займаній посаді, переведення його на вищу посаду, присвоєння вченого звання, застосування різних видів заохочення тощо.

Система оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних та педагогічних працівників, окрім відомостей про участь у науковій роботі та про кількість наукових і науково-методичних розробок, включає показники щодо:

- якості проведення навчальних занять (за моніторинговими опитуваннями студентів, випускників, викладачів кафедр, викладачів, які забезпечують дисципліни, що є наступними у структурно-логічній схемі викладання тощо);

- рівня прогресу студентів (оцінюється за відсотком студентів, яким зараховані кредити за опанування дисципліни/модулю, і показниками успішності упродовж семестру і на підсумковому контролі з урахуванням результатів вступного контролю і показників успішності на дисциплінах, які викладалися раніше);

- якості оцінювання успішності студентів (за розподілом оцінок з навчальних дисциплін упродовж семестру і на підсумковому контролі; за порівнянням розподілу оцінок по тому ж контингенту студентів на споріднених дисциплінах/ дисциплінах того ж рівня складності у той самий період часу; за результатами контролю залишкових знань студентів; за порівнянням з успішністю студентів на дисциплінах, які викладалися раніше/пізніше, але в яких оцінюються набуття студентами тих самих чи однотипних компетентностей тощо);

- рівня навчально-методичних розробок (експертні оцінки, в тому числі зовнішні);
- підвищення кваліфікації;
- участі у методичній роботі кафедр, факультетів/ інститутів;
- участі у роботі з організації навчального процесу;
- участі у профорієнтаційній роботі;
- участь в інших заходах, роботах, проектах, спрямованих на зростання якості освіти в ТНЕУ, на підвищення ефективності діяльності ТНЕУ.

4.8. Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату

Система запобігання та виявлення плагіату поширюється на наукові публікації студентів, науково-педагогічних, наукових та інших працівників університету, докторантів, аспірантів, осіб, прикріплених до університету з метою здобуття наукового ступеня поза аспірантурою.

Для технічної підтримки перевірки наукових та навчальних праць на наявність академічного плагіату на офіційному сайті ТНЕУ розміщується посилання на сервіси з перевірки наукових праць на наявність плагіату.

4.9. Співпраця з координаторами із забезпечення якості вищої освіти щодо контролю за якістю підготовки фахівців

З метою забезпечення належної якості професійної підготовки в ТНЕУ запроваджено комплексне співробітництво із координаторами із забезпечення якості вищої освіти, стратегічними партнерами ТНЕУ шляхом об'єднання інтелектуального потенціалу, матеріальних, фінансових і корпоративних ресурсів партнерів.

Основними завданнями співробітництва є:

- прогнозування потреб ринку праці і забезпечення працевлаштування випускників (раннього закріплення майбутніх випускників за першим робочим місцем);
- спільна розробка змісту, інформаційно-методичного і матеріально-технічного забезпечення вибіркової складової навчальних планів та програм ТНЕУ та оцінка їх якості;
- спільна реалізація і ресурсна підтримка навчальних програм, практик студентів та оцінка якості підготовки випускників;
- залучення студентів до виробничої і дослідницької діяльності установ і підприємств;
- організація на базі підприємств підвищення кваліфікації і стажувань науково-педагогічних працівників і співробітників ТНЕУ;
- розвиток інфраструктури стратегічного партнерства, створення спільних навчально-наукових центрів, лабораторій, кафедр;
- проведення спільних конференцій, шкіл-семінарів для студентів, аспірантів і молодих вчених тощо.

4.10. Інтернаціоналізація освітньої діяльності

Інтернаціоналізація використовується як один із базових індикаторів при розробці міжнародних та вітчизняних університетських рейтингів на підставі:

- 1) співвідношення іноземних студентів до загальної кількості студентів;

2) співвідношення іноземних викладачів до загальної кількості викладачів;

3) співвідношення наукових праць, надрукованих у співавторстві з іноземними дослідниками до загальної кількості наукових праць.

Політика інтернаціоналізації в ТНЕУ передбачає підтримку балансу між експортом та імпортом освітніх послуг та розвиток академічної мобільності власних студентів і реалізується через програми академічної мобільності (Еразмус+, Сократес та ін.) та інституційного партнерства у сфері вищої освіти.

4.11. Формування системи запобігання корупції в закладі вищої освіти

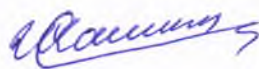
Протидія корупції в ТНЕУ супроводжуватися діяльністю у двох напрямках: профілактики та безпосереднього виявлення корупційних фактів. Для їх реалізації активізуються зусилля усіх учасників освітнього процесу з метою задоволення інтересів усіх суб'єктів: адміністрації закладу вищої освіти щодо позитивного іміджу, викладацького складу – у високій професійній якості здобувачів ступеня вищої освіти, студентів – у здобутті ґрунтовних знань.

V. Прикінцеві положення

5.1. Це Положення вводиться в дію після його затвердження вченою радою ТНЕУ.

5.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться вченою радою ТНЕУ і вводяться в дію наказом ректора.

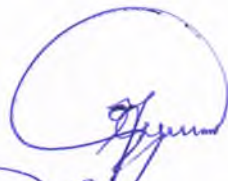
Начальник відділу моніторингу
якості освіти та методичної роботи

С.К. Шандрук

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор

М.І. Шинкарик

Начальник юридичного відділу

Л.М. Труфанова